

A második évnegyed végén.

A Zsidó Ujság a második évnegyed befejezésének határához jutott.

Pillanatra letesszük a tollat. Nem mintha elfáradtunk volna a munkában, hanem hogy visszagondoljunk az elmúlt félesztendőnek küzdelmes huszonöt hetére.

És gondolkodás közben eszünkbe jut az a szivhezszóló, fenséges alázatosságában oly megható imádság, melyet akár hétköznapon, akár szombaton és ünneppnapon minden hithű zsidó minden reggel elmond. Emberi gyarlóságuk tudatában azt kérdezik maguktól ebben az imádságban a vallásos zsidók:

מה אנהנו מה חיינו מה צדקותינו מה ישועותינו
מה אנהנו מה חיינו מה צדקותינו מה ישועותינו
מה אנהנו מה חיינו מה צדקותינו מה ישועותינו

és az utolsó kérdés, amit magukhoz intéznek az, hogy: *מה נאמר לפניך?*

Bocsássák meg nekünk olvasóink, ha most a második és a harmadik évnegyed mesgyéjén mi is saját magunkról, munkánkról, törekvéseinkről és céljainkról éppen ilyen kérdéseket intézünk saját magunkhoz. Tesszük ezt azért, hogy a saját magunknak adandó válaszból buzdítást és erőt merítsünk a további lankadatlan küzdelemhez.

מה אנהנו, mik vagyunk mi, akik a Zsidó Ujságot csináljuk? Hithű, becsületesen dolgozó magyar zsidók vagyunk, akik a Zsidó Ujságot nem mint üzleti vállalkozást kezeljük, nem haszonlesésből csináljuk és igyekszünk terjeszteni, hanem azért, mert azzal az orthodoxia érdekében missziót vélünk teljesíteni. És מה חיינו, mi a mi életünk? A zsidó munkának szentelt élet, azé a munkáé, mely élő szó helyett írott betűkkel akar I-tenfélelmet, hamisítatlan hithűséget, zsidó érzést és zsidó öntudatot ápolni és terjeszteni.

Hálaérzés.*)

Irta: Halász Fülöp.

Heti szidránk kezdő szavaihoz: ויקרא אל משה וידבר אליו מאהל מועד „S hivta Mózeset és szólt hozzá a frigsátorból, mondván“; következő megjegyzést fűzi a Jalkut Simóni: עשרה שמות היה לו למשה ואמר ליה הקב"ה למשה חייך מכל שמות שיש לך אני קוראך „Tiz neve volt Mózesnek, de a Szent, áldassék Ő, mégis így szólt hozzá: A te életedre mondom Én, hogy csakis azon nevednél foglak szólítani, melyet Bitjah, Fáráo leánya adott neked.“

*) Hirsch S. R. és תורה בר גיש nyomán.

מה צדקותינו, mi a mi igazságunk? A mi igazságunk az, hogy csak az igazi hithűség ösvényein haladva maradhat meg a zsidó: zsidónak. Ezért nem ismerünk megalkuvást, nem ismerünk mellékszempontokat; intranzingens orthodox zsidók voltunk, vagyunk és leszünk.

מה ישועותינו, mi a mi segítségünk? A mindenható I-tené után olvasóink megértése a mi segítségünk. Az ő elismerő buzdításunk ujítja meg hétről-hétre a mi erőnköt, hogy fáradsággal bár és nehéz lélegzettel, de folytatjuk röggelkkel teleszört utunkat,

És végül מה נאמר לפניך, mi a mi erőnk, a mi képességünk? A meggyőződés ereje a mi erőnk. Az a szent meggyőződés, az a megingathatatlan tudat, hogy *szükség van a mi munkánkra, mert azzal igaz zsidó érdeket szolgálunk,*

Legvégül pedig felvetjük a kérdést: מה נאמר לפניך mit mondjunk nektek, olvasóink? Keresetlen szavakkal azt mondjuk nektek, hogy mint a multkor nem vontátok meg tőlünk a bizalmat, a jóleső megértést és a támogatást, úgy a jövőben se vonjátok azt meg tőlünk. Hiszen nem magunkért, hanem ti értetek dolgozunk, értetek, házaitek zsidóságáért, gyermekeitek zsidó jövőjéért áldozzuk szellemi és anyagi tehetségünket. Tehát *támogassatok minket a nehéz munkában, fizessetek elő lapunkra és szerezzetek minél nagyobb számban új meg új előfizetőket, hogy allhassunk a nehéz harcot a különösen most oly nehéz viszonyokkal.*

Vesse minden olvasónk és hívünk tudatába, hogy *a magyar orthodoxia presztizs kérdése és nagyfontosságú erkölcsi érdeke a Zsidó Ujság megerősítése és kiépítése!*

hálálnia az ő életét megmentő jószágát, hogy ő, Mózes, is hasonló jószágot és könyörületet fog tanusítani elnyomott embertársai iránt. A משה, a vízből kimentett-ből משה a vízből kimentő fog válni. S ezért mondá Mózes Izraelnek bűnbeesése után, midőn az arany borjunak imádása miatt I-ten meg akarta semmisíteni a népet: ועתה אם חשאתם ואתם אתי ואתם אתי „S most bocsásd meg bűnünket — ha pedig nem, törölj ki, kérlek, engem könyvedből, melyet irtál“, azaz, hogyha képtelen vagy arra, hogy nevednek, mely arra predesztinál engemet, hogy népem megmentője legyek, — hogyha tehát képtelen vagy arra, hogy eleget

akár a legborzasztóbb halál kínjait, de ti mindnyájan meneküljétek meg a bajból!

Közben már feszegették a templomba vezető ajtót is... még néhány pillanat és a banda bent van a templomban, hogy megkezdje a vérontást. Ekkor egy fiatal asszony, a rabbi egyetlen leánya, férje nyakába borult és kétéves fiacskáját magához szorítva, így könyörgött:

— Legyek én az első, aki férje kezétől fogadja a halált. Az én példám bátorítólag fog hatni a többire is. Végezz gyorsan, Iszáchár... én szívesen halok meg!

A sápadt férfi megremegett, eltorzult arcára a rémület ült ki, de csak másodpercig habozott, aztán forró könnyek közt rebegte! — legyen! Tegyük meg, mert csak így cselekedhetünk, nem más képen. Bocsásd meg, I-ten, borzalmas tettemet... meghalunk, hogy dicsőítsük a Te szent nevedet.

Ami ezután következett, a rettenetes,

tegyek nevem ezen értelmének, úgy akkor teljesen hiábavaló, hogy ezen nevem megemlítették a Tórában.

Most tehát meg fogjuk érteni a fenti midrást. ויקרא אל משה „S hivta Mózeset! Áldozatról, áldozatok hozataláról szól ויקרא könyve. משה כי יקרא, משה כי יקרא „Ha valaki közületek áldozatot akar bemutatni az Örökkévalónak. De az I-ten iránti tisztelgetnek és szolgálatnak tagadhatatlanul az emberi kebelben túlaradó hálaérzés képezi egyik leg-hatalmasabb, legiáplálóbbs forrását. Erre figyelmeztet bennünket az a körülmény is, hogy az áldozatok hozatalára vonatkozó törvények előtt mintegy hangsúlyozottan ki lesz emelve az: ויקרא אל משה „S hivta Mózeset!“ Hogy ezen a néven hálás érzelmek megörökítésére és a hálaérzésnek nemes cselekményekben való kifejezésre juttatására figyelmeztette viselőjét. A mennybeli Atyánk irányában táplált hálaérzés pedig az a szent talaj, melyből a legmagasztosabb áldozatok meghozatalára való készség legszebb virágai sarjadznak

בתי, azaz I-ten leányának nevezetik a midrásban Fáráo ama nagylelkű leánya, ki a fiatal Mózes nagyra törő és minden szép, nemes és jó iránt fogékony lelkületébe a hálaérzést és a hálaérzésből fakadó nemes cselekedetekre és áldozatok hozatalára való készségét plántálta

irányító elvnek. Mert valóban I-ten szent sugallata volt az, mely ama siró gyermek megmentésére ösztönözte volt Fáráo leányát, hogy egy elnyomott nép későbbi megsegítőjét a tőlünk követelt áldozatokat. ויקרא אל משה... אדם כי יקריב וכי.

szolgál a gyermek nevelésénél, hogy abba mint talajba, zsidó törzsének gyökereit lebecsálja és annak gyümölcseiről felismerhessük: ime ez zsidógyermek, hithű zsidógyermek. Az egyik az élő, a tanító szó, a másik a nyomtatott betű. E kettő együtt formálja lelkét azzá, amivé fejlődik.

Irta: Dr. Dohány József.

Iskola és tanítók.

Érthetetlen az a könnyelműség, mellyel leányaink nevelésének kérdését kezeljük. Helytelenül amit leírtam, mert kezelésről nem beszélhetünk. Mert e kérdést nem kezeljük, nem tettünk semmit ennek érdekében. Hanem mondjuk így. Könnyelműséggel elhessegetjük, távol tartjuk magunktól ezt a zaklató aggodalmat keltő kérdést. Minthogy távöltartunk magunktól egy-egy aggasztó sötét gondfelhőt összeszorítva minden idegrostot, hogy ne gondoljunk rája, S vajjon megszabadult-e már valaki ezáltal a gondoktól? Nem zuhan-e rá ezerszeres súlyossággal, minél nagyobb erőfeszítéssel akarta azokat magától távöltartani? S ha még kellene kutatni e baj eredője után?! Mint mikor a betegnél 10 orvos is töri a fejét, vajjon hol a baj gyökere, honnan ered az?!

Két körülmény az, mely alapu

akár a legborzasztóbb halál kínjait, de ti mindnyájan meneküljétek meg a bajból!

— Mondjátok, — fordult az asszony-néphez az öreg Seligmann, — mit akartok inkább, azt-e, hogy mi ölünk meg titeket, vagy azt, hogy ezen haramiák kezébe essetek?!

— Inkább a halált, mint a gyalázatot — jelentették ki egyhangulag a nők, — de az ájultságából magához tért Sáraha véleményen volt.

— Én miattam ne haljon meg valamennyi, — így könyörgött — inkább feláldozom magamat, átengedem magam a sorsomnak, hátha békében hagy akkor mindnyájatokat a gróf? Szenvedjem én el

TÁRCA.

A sötétség napjaiból.

(Folytatás és vége.)

De a Mindenható kifürkészhetetlen akaratát másként határozott. A rabbi még be sem fejezte imádságát, már kint fejsze-csapások hallatszottak és pár pillanattal később az embertelen gróf és csahosai az előcsarnokba tódultak.

— Irgalmas Atyánk! — kiáltott fel a kétségbeesés hangján a rabbi — inkább omoltasd össze szent hajlékod falait és temess minket a romjai alá, semhogy asszonyaink és leányaink ezeknek a martalócoknak hatalmába kerüljenek. Fordítsd el tőlünk a legborzalmasabbat. Segítsd meg szolgálóidat urunk!

Az előcsarnokba tódult tömeg lármája tulharsogta a templomban lévő hangos zokogását. Érezte mindenki, hogy vége lesz. A legbátrabbak is eleséggedtek; mit is tehetett ötven védetlen ember ennyi

fegyveres nép ellen? Már készülődött is a csürhe, hogy megkezdje a vérontást, a gyilkolást.

De ez a néhány perc is elég volt, hogy a templomban lévő döntő elhatározásra jussanak. — Inkább haljunk meg, semhogy kiszolgáltatassuk nekik magunkat! — kiáltotta az öreg Seligmann, kebléhez szorítva eszméletét veszített szép leányát. — Inkább a halált!

— Mondjátok, — fordult az asszony-néphez az öreg Seligmann, — mit akartok inkább, azt-e, hogy mi ölünk meg titeket, vagy azt, hogy ezen haramiák kezébe essetek?!

— Inkább a halált, mint a gyalázatot — jelentették ki egyhangulag a nők, — de az ájultságából magához tért Sáraha véleményen volt.

— Én miattam ne haljon meg valamennyi, — így könyörgött — inkább feláldozom magamat, átengedem magam a sorsomnak, hátha békében hagy akkor mindnyájatokat a gróf? Szenvedjem én el

most másról van szó. Mi nem csak művelt leánygyermeket, hanem művelt zsidó, *hithü zsidó* leánygyermeket akarunk nevelni.

És itt néhány szerény kérdés kínálkozik a tollra. Hány orthodox hitközség van, ahol csakis oly tanerőket alkalmaznak a leánygyermek mellé, akiknek meg van az alapos héber tudásuk és ismereteik? Hol szerezték ezt meg, hol volt alkalmuk ezt megszerezni, mikor volt erre idejük, hogy megszerezzék? Nyilvánosan avagy csak magán uton? Mondjuk csak ki nyíltan. Semmi újat nem fogok ezzel felfedezni. De így leírva mégis megdöbbsent bennünket. A magyar orthodoxiának nincs egyetlen tanítóképzője. Nincs egyetlen intézete, hol tanítókat és tanítónőket nevelnének. Hithü tanítókat és tanítónőket. Akik aztán hithü zsidó szülők leánygyermekéből hithü zsidó leányokat és asszonyokat nevelnének!

Hithü zsidó iskolákat állítunk fel anélkül, hogy gondoskodtunk volna, hogy az itt működő tanerőkben meg legyen a képesség arra, hogy megismertessék a leányakkal, hogy mi is áll a hithüség, mi maga a hit! Hagyjuk — egyelőre — a fiukat, mondjuk, hogy azok *תורה* és *מורה* oktatásban részesülnek a *מורה*-nál, mindegy az, hogy ki tanítja őket, — e sorokban nem óhajtok erről vitatkozni. De a leányok kitél nyerek

ezt? Kik az itt alkalmazott tanerők? Tisztelet a kivételnek. Legnagyobb részben elvégzik állami vagy nem orthodox felekezeti képzőkben 4 évfolyamban e kurzust és megszerzik az oklevelet. Az új tanterv elég bő anyagot ír elő eme időre, úgy, hogy még fizikailag is alig volt idejük, hogy héber ismereteiket alaposan gyarapíthassák. De feltéve, hogy önkéntes ambíciók sarkalnák arra, hogy ily ismeretekre szert tegyenek, van-e erre elegendő idejük? És ha már valami különös tehetség kevés idővel is beéri, hol van alkalma ezt megszereznie? Hol van alkalma ezekkel megismerkedni és azokkal úgy megismerkedni, hogy meg legyen a képessége azt tanítványaival is megismertetni, azokat azzá nevelni, mint amit mi várunk eme gyermekektől. Így megtörténik, hogy 17 éves korukban odaállítjuk őket iskoláinkba minden héber tudás avagy nagyon csekély héber tudás nélkül! Odaállítjuk őket olyan korban, mikor még ha eddig tanulmánytárgyak *תורה* és *מורה* volna, mégis e korszak *zsidó erkölcsiség* szempontjából már amit mi nevezünk *hithü zsidó erkölcsiségnek*, akkor is veszedelmes korszak. Oly időkor ez, midőn papjaink és szüleink vasmarkára van szükségünk, hogy járomba törjük lelki vállaikat. És így gondoljuk mi, hogy hithü zsidó iskolákat fenntarthatunk? Hogy képzelhetjük, hogy

leányaink ilyképpen zsidó szellemmel lesznek telítve, mikor még maguk a tanítók is rászorulnának erre? Azt kérdelem tőletek, hithü testvéreim, hogyha fácskákat ültettek, akkor előbb alaposan megvizsgáljátok a talajt, hogy alkalmas-e arra a célra, vajjon elég porhanyós-e a talaj, hogy gyöngye gyökerei oda behatolhassanak, meg van-e eme televényben mindama só és ásvány, melynek nedvére szüksége van a fácskának, hogy nemesen képviselje faját. Más talaj kell az almának és más a gyümölcstelen akácnak. S legdrágább kincsünket, leányunkat, odadobjuk oly talajba, melyben esetleg egy atom sincs meg mindama sóból, ami kinemesítésükhöz szükséges volna?

Országos rabbigyűlés Poprádon.

— Saját tudósítónktól. —

Poprád, 1926. márc. 10.

A Zsidó Ujságnak kerülő uton ideérkezett számainak egyikében nagy örömmel és jóleső érzéssel olvastuk a kassai naggyűlésről írt épen oly fontos, mint kimerítő, részletes tudósítását. Végtelenül kellemesen érintett minket, hogy Csonkamagyarországon, mellyel szívvél

magasztos fensége előtt még az embertelen gyilkosok is sápadtan meghátráltak. I-ten megkímélte hű szolgáját a martalócok ölé vasától, magához vette és imádsággal együtt, mely az aggastyán ajkain kelt, az ő tiszta lelke is felszállt az égi kegyelem magasságaiba.

Csak két fiu, aki abban az órában véletlenül a városon kívül tartózkodott, került el a borzasztó vérfürdőt — így mondja el az eseményeket az ősrégi prágai krónika, amelyből történetünket vettük.

Minden Hámán előbb-utóbb meglakol gonosztetteiért. Három évvel később, 1388-ban, a Prága mellett lévő Akasztófa-hegyen kötél által kivégezték Tomek grófot, Wenzel király volt kegyencét. Egykori krónika szerint: „Mert királyi ura élete ellen tört és mert saját szolgáló megvallották, hogy maga a gróf ölette meg három évvel előbb azt a keresztény leányt, csak azért, hogy a zsidók ellen vérvádat koholhasson.“

kosok, ártatlan vértük a te fejedre szálljon!

-- Halj meg te is vén gazember -- szakitotta félbe Tomek gróf és szíven szurta az őreget. Semá Jiszroél, hásém élokénü hásém echod! sóhajtott el hitvallását a haldokló és így tett perc múlva a többi is. Meghaltak valamennyien a gyilkosok vérfoltos kezétől, egyik sem vált hűtlenné ősei szent hitéhez. Örömmel haltak vértanuhalt; elhomályosuló szemük utolsó pillantása asszonyaik és leányaik holtestére esett.

De a gyilkosok ezzel még nem elégedtek meg; fel akarták gyújtani a templomot. Tomek gróf kezébe kapta az almemoron égő gyertyák egyikét és a tóraszekrényhez rohant, hogy mindenekelőtt is a szent torákat gyújtsa meg, de rémülten visszatort pant attól, amit látott. A tóraszekrényhez vezető lépcsőkön, kelet felé fordított fejjel és üdvösséges mosolygással az arcán, holtan fektült az ősz rabbi, a csónides békesség megható képe, melynek

mégis megható jelenet, egyszerűen leirhatatlan. Mig hátul, Tomek gróf az élükön, a megvadult, vérszomjas állatok, az őket feltartóztatni igyekvő fiatal emberekkel tusakodtak, bent a templomban a férjek és fitestvérek leszurták asszonyaikat és nővéreiket... Seligmann Sarah az első egyike volt, aki tiszta életét feláldozta. Saját atyja ölte meg.

A tusakodás a templom ajtaja előtt csak rövid ideig tartott, mert a hős védők csakhamar élettelenül rogytak le az ostromlók csapásai alatt. Az embertelen tömeg beözönlött a templomba és Tomek gróf elordította magát: — Adjátok meg magatokat! Térjete át a keresztény hitre, akkor nem lesz bántódotok.

— Hallgass, nyomorult! -- kiáltotta válaszul az öreg Seligmann. -- Ide nézz és gyönyörködj! Asszonyaink, leányaink holtan fekszenek előttem; inkább megöltük őket, csak hogy tisztán jelenhessenek meg I-ten trónusa előtt. Te vagy a gyil-

A pesti mohelnek megoldatlan problémája.

Már két számban foglalkozott a *Zsidó Ujság* a pesti izraelita (neolog) hitközség előjáróságának valóságellenes rendelkezésével a briszmiló törvényét illetőleg. Megirtuk, hogy az előjáróság az általa akceptált ellenőrző orvos kedvéért elkésett bejelentés esetében a brisz-miló *egy nappal későbbre* akarja elhalasztani. E rendelkezés megbélyegzését zsidó publicistikai kötelességünknek tartottuk s megemlítettük multkor számunkban, hogy valószínűleg a neolog rabbiság tudta nélkül intézkedett az előjáróság. — Ebben az ügyben dr. Fischer Lajos orvos*) levelet intézett a Zsidó Ujsághoz, amelyben azt írja: „Febr. 26-án megjelent „Pesti hitközség a brisz miló ellen“ cikkét elolvastva azonnal megjelentem mint a szertartási ügyosztály tagja anyakönyvi hivatalunkban, hol az ott levő hivatalnoknak felhívtam a figyelmét ezen cikkekre. Erre ő nyomban felmutatta a mi rabbinátságunk átiratát, melyben kéri a kiadott rendelet hatályon kívül helyezését. Megjegyzem: a rabbinátság csak besugás utján tudott erről. Midőn pedig az Egyenlőségben a cáfolatról értesült, nyomban szigorúan átirat a rabbinátság, hogy a rabbinátság tudta nélkül ezen a téren semmiféle rendelet ki nem adható“.

Ez értesítés bizonyára hiteles, lévén a levélíró a pesti izraelita hitközségnek vezető férfia. De ha teljesen megfelel a valóságnak az a beállítás, akkor kitűnő illusztrációja a midrás ama kijelentésének *מינוה עשה קטינה* „miképpen lehet a védő egyszersmind vádló“, miképpen lehet a rabbiságot védelmezni, de ugyanevvel vádolni a hitközséget. Kiderül ugyanis, hogy az előjáró kiad egy rendelkezést, egy alapvető zsidó dologban, amiről a rabbiságnak értesítést küldeni nem tartja szükségesnek. A rabbiság *mellékutakon* megtudja az ügyet s

Tördelés közben értesülünk a jeles férfin hirtelen elhunytáról. Lapunk más helyen megemlékezünk róla. Szerk.

B. S.

~~~~~
Addig taposs rá a tuskére, amíg saru van a lábadon. (Jalkut I. 76. Ugyanez a korona két király fején visszas, sőt lehetetlen valami. (Chülín 6.)

kkor „kéri“ a hatálytalanságát. Az illető előjáró *cáfolatot* ad ki, amire a rabbiság átiratot intéz. (Kihez?!)

Mi ez? Egy elkésett „Purimspiel“? *Előjárósági Achasvér* küld egy rendeletet, amelyhez *כתב הנכבד ונחה* *אין להשיב*, az Achasvér előirta irás vissza nem vonható, de megengedtetik, hogy *Rabbisági Moraechaj* írhatja az ellenkezőjét.

Ilyen felemás és lagymatag elintézkések abból a körülményből folynak, hogy a neolog hitközség „vallási“ közösség akar lenni politikailag, de a döntés tekintetében nála a rabbiság, tehát az illetékes vallási fórum, legfeljebb mellérendelt, de nem döntő tényező; pedig a talmudi bölcsék mondják *קרה דבי שרתוי לה* „ha ketten főznek ugyanegy fazékban, az se forró, se hideg nem lesz“.

Mivel mi a dolgot egy mohel panasza kapcsán tettük szóvá, visszatérünk a mohelhez. Ennek új problémája támad a jelenlegi helyzetben: „igaza van ez ügyben az előjáróságnak, mert joga van parancsolni, igaza van a rabbiságnak, mert joga van megtiltani; de hát hogyan lehet mindkettőnek igaza?“ A problémát még komplikálja az, hogy a mohelnek is igaza van. A mohel problematikus kérdése nincs tehát megoldva, de a legfontosabbat tisztáztuk: ha egy mohel nem akarja — lelkiismereti okokból — a briszt a kilencedik napra, nem fenyegeti a jogelvonás büntetése. Ez is valami!

Régi megbízható

legolcsóbb bevásárlási forrás Miskolc és vidékén *מסך* fűszerárúkbán italokban, valamint vágott-baromfi és zsirokban.

Weiszbrunn Lajos Miskolc.
Arany János-u. 140. Telefon 8-09.
Megrendeléseket helyben és vidékre házhoz szállítok.

Palesztinai levél.

(A hitközségi szervezet kérdése. — Az új csendőrség. — Lord Plumer a palesztinai mezőgazdaságról.)

Jeruzsálem, Ádár 26.

Symes ezredes, a palesztinai kormány főtitkára, az Agudasz Jiszroel világszervezetnek nemrég Jeruzsálembe érkezett elnökét, dr. Kohn Pinkászt, fogadta és megbeszélte vele a palesztinai zsidó hitközségek szervezeti kérdését, a hitközségi törvény alapján. Mint a Palestina Telegraphic Agency-vel közlik, Symes ezredes a beszélgetés folyamán kijelentette, hogy a palesztinai kormány a zsidóság egységes szervezete mellett van, de az Agudasz Jiszroel-mozgalom követőinek joguk lesz, hogy magánjellegű külön hitközségeket alakítsanak anélkül, hogy a hivatalos hitközségbe való belépésre kényszerüljenek.

A Palestine Telegraphic Agency egyik képviselőjével folytatott beszélgetése folyamán dr. Kohn Pinkász kijelentette, hogy az Agudasz Jiszroelnek nincsenek különválasztott politikai vagy gazdasági ambíciói. Csúpan csak a vallás és a nevelés terén akar független lenni. Mihelyt az Aguda követőinek a vallás és nevelés terén való függetlenség biztosított, politikai vonatkozású dolgokban közös bizottság alatt egységes eljárás lehetséges. Dr. Weizmannal Bécsben folytatott tárgyalásaink folyamán — folytatta dr. Kohn — konkrét indítványokat tettünk ezen a téren, de a cionista végrehajtó-bizottságtól eddig semmiféle választ nem kaptunk. Mihelyt a zsidó hitközségi rendkérésében létrejön a megegyezés könnyű lesz minden más kérdésben is cionistáknak és agudistáknak egymással megegyezésre jutniok. — Dr. Kohn úgy végezte szavait: Palesztinába jöttem, hogy személyesen tanulmányozzam a helyzetet. A gazdasági depresszió mostani korszaka minket nem csüggeszt el; a zsidó akarat és a zsidó cselekvő erő le fogja küzdeni a nehézségeket. — Arabsok és zsidók barátságos viszonyban élnek egymás mellett, az angol hivatalnokok pedig uri módon viselkednek a zsidók irányában.

És most valamit az új csendőrségről.

Palesztinában tudvalevőleg feloszlatták a régi csendőrséget, melynek helyébe újat akarnak szervezni. Nagy kavargást idézett elő a palesztinai kormánynak az az állítólagos terve hogy az új csendőrséget zsidómentessé akarja megszervezni. Már voltak ez ellen a terv ellen tiltakozó gyűlések, most pedig a volt palesztinai zsidó legionáriusok, akik a világháborúban Anglia oldalán a törökök ellen és közvetve a központi hatalmak ellen küzdöttek, Jeruzsálemben gyűlésre jöttek össze, hogy az állítólagos terv ellen állást foglaljanak. A zsidómentes csendőrségben a zsidó érdekek ellen való merényletet látták és arra a konkluzióra jutottak, hogy vagy zsidókat is vegyenek fel az új csendőrségbe, vagy pedig külön zsidó határőrséget szervezzenek.

Lord Plumer tábornagy főkor-mányzó meglátogatta a jaffai narancs-kiállítást. A polgármester üdvözlő szavaira a kormányzó azt válaszolta, hogy kialakult véleménye szerint a mezőgazdaság Palesztina főalapja most és a jövőben is. A kormány minden lehető támogatásban fogja a mezőgazdaságot részesíteni. Ami a jaffai narancsot illeti, ez keresett és jól fizetett árucikk a külföldön. A kormány jobb szállítási lehetőségekről fog gondoskodni és a jaffai kikötőt jobbá tenni. A narancstermelésnek minden kilátása meg van arra, hogy a mezőgazdaság vezető ágává fejlődjék. Lord Plumer végül 14 díszserleget, 16 más díjat és számos elismerő oklevelet osztott ki a kiállítók közt. Jeruzsálemben való visszautaztában meglátogatta a fő-kormányzó a Mikve Jiszroelben levő zsidó gazdasági iskolát is.

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy kizárólag **SKREK-féle füstölthus-gyártmányok**

a főváros közelekvő helyein kaphatók:

Mandl Eliás

VII., Garay-ucca 48

Klein Vilmosné

VII., Teleky-tér 1

Büchler és Szántó

VI., Klauzál-u. 32

Grosz Béla

VIII., Teleky-ter 8

Fränkel Ignác

VII., Rombach-u. 12

Muncsik Izidor

VI., Vörösmarty-u. 25a

Eisenberg N.

Ujpest, István-ut 27

Klein Abrahám

VII., Péterffy-Sándor-u. 37

Ehrenfreund Eliás

VII., Wesselényi-u. 13

Weisz Dezső

VII., Ó-ucca 1

Schwarz Gáborné

VIII., József ucca 81.

(Mátyás tér sarok.)

Gyár és Közlét:

VII., Dob-ucca 27. sz. Telefon: József 124-17.

A négy ország szinódusa.

A lengyelországi rabbik varsói nagy konferenciája, melyről lapunk több tudósítást közölt, többek között azt is elhatározta, hogy megint feltámasztja „a négy ország szinódusát” (ועד של ארבע ארצות) s mint régen, határozatainak kötelező erőt biztosít a diaszpora egész zsidósága körében. Ennek a nagyszerű tervnek részleteiről a tudósítók nem számoltattak be és alkalmasint maguk a terv kezdeményezői és a konferencia sincsenek velük egészen tisztában.

A négy ország szinódusa a késői középkor zsidó világorganizációja volt. Kezdetben, 152-ban, Zsigmond király uralkodása idején, csak Lengyelország számára alapítván, csakhamar csatlakozott hozzá az egész Kelet, t. i. Oroszország, Litvánia és Galicia. De már a tizenhetedik század elején a szinódus annyira kiépült, hogy önkéntes alárendelés esetén a nyugati államok zsidó vallási életét is többé-kevésbé befolyásolta. A szinodus működése nem merült ki általános halachikus döntések kimondásában, hanem kiterjedt a zsidó élet minden jelentősebb eseményére. A szinodus, melynek a kor vezető rabbijain kívül még tudós és érdemes laikusok is a tagjai voltak, az országos vásárok idején Lublinban vagy Jarosláwbán jöttek össze tanácskozásra. Különböző időben a szinodus élén nem kisebb emberek álltak, mint rabbi Joffe, a „Lubliner” szerzője és később rabbi Jomtov Lippmann Heller, a „Seder” szerzője. A státumok szerint legalább még hat gaonnak kellett a többi mellett ebben a zsidó parlamentben szavazattal birnia. Régi hitközségek régi írásai és évkönyvei sok mindent tudnak a zsidóságnak eme vallási képviselőtől, ennek döntéseiről és rendelkezéseiről, amik kétszáz esztendőre terjednek. 1764-ben, a Szaniszló Ágoston lengyel király idejében uralkodott kedvezőtlen politikai viszonyok folytán feloszlott a szinodus, de ennek határozmányai és döntései némely régi hitközségben, mint Krakóban és

Lublinban, még ma is a hitközségi alapszabályok bázisát képezik. Bécsben, a „Kneszio gedajlo”, az Agudasz Jiszroel alakuló közgyűlése alkalmával a keleti zsidóság egyik kiváló képviselője a négy ország szinódusát az Agudasz Jiszroel világ-organizációjának természetes elődjének nevezte.

És most, 162 évig tartott megszakítás után, a lengyelországi rabbik megint fel akarják támasztani ezt az intézményt. Az a arást a mai idők súlyos anyagi és szellemi viszonyai szülték. De vajjon az akarás meg fogja-e mutatni a utat is, ez termé-

szetesen olyan tényezőktől függ, amik fölött a lengyelországi rabbiknak nincs hatalmuk. Azonban alkalmasint tudták és gondoltak is rá a kezdeményezők, hogy ha a tervezett szinodusnak biztosítani akarják az autoritást a most szétforgácsolt egész Kelet számára, mu hatalmul szükséges, hogy érintkezésbe lépjenek az egyes keleti országok hithű szervezeteivel s hogy az egész akció csak az ezekkel való szoros egyetértésben lehetséges. A rabbikonferencia alkalmasint még korainak találta, hogy ezekről a részletkérdésekről beszéljen.

A pozsonyi orthodox iroda harca két front felé.

— Saját tudósítónktól. —

Pozsony, Ádár hó 29-én.

A Zsidó Ujság mult számában megemlékezett a pozsonyi orthodox iroda ellen irányuló ungvári szervezkedésről. E szervezkedés célja Ruszinszónak a pozsonyi orthodox irodától való függetlenítése és egy új organizáció megalakítása. A mozgalom mellett a munkácsi és

részben az ungvári főrabbi foglaltak állást.

A pozsonyi orthodox irodának azonban az ellenkező oldalról is állni kell az ostromot. Nem csak Ungvár felől támadnak ellene a choszedek, hanem Prága felől a cionisták. A prágai zsidó nemzeti tanács nem tudja elfelejteni, hogy a négy zsidó lélekszámot tekintetbe véve ugyszól-

שר פסח
Husvétii áru!

ismét készít ez évben az ismert kitűnő minőségben, szigoruan rituális előírás szerint

Schreiber Simon
az egri főtisztelendő főrabbi ur felügyelete alatt

FRANCK HENRIK FIAI R.-T.

LEVELEZÉSI CIM:
BUDAPEST VI., NAGY JÁNOS-U. 1.
TELEFON: 129-19. FŐPOSTAFIÓK: 216

ván biztos zsidó mandátum az irodának politikai sakkhuzása következtében veszett el. Hogy milyen fontosnak tartják e kérdést s milyen elkeseredéssel emlékeznek rá cionista körökben, mutatja Benes külügyminiszter mult héten tett kijelentése Bécsben. A cseh külügyminiszter ugyanis Bécsben sajtókonferenciát tartott és ebből az alkalomból egyik hírlapíró meginterpellálta egy három-négy hónap előtti kérdéssel: zsidó mandátum elvesztése ügyéről. Benes azt felelte, hogy a köztársaság alkotmánya értelmében a zsidóknak természetesen joguk van már képviselőre, de a kormány nem szólhat be a belső viszályokba. Azt azonban bevallja, hogy egyes helyi hatóságok beavatkoztak a zsidó pártküzdelmekbe a koalíciós (kormány) pártok javára, de ilyen akcióktól a kormány távol áll s jövőben meg fogja akadályozni.

Benes kijelentése kapcsán látjuk, milyen fontosságot tulajdonítanak e kérdésnek és így történt, hogy a prágai zsidó nemzeti tanács a választás után december havában egy rendkívül éles határozatot hozott az orthodox iroda ellen, elnevezvén vezetőit a kormány által megvásárolt klerikális csoportnak, a mely a zsidó nép megrontására tör. Az iroda elnöksége: Weber Kálmán és Hirschler Simon főrabbi feljebbentést tettek dr. Margulies Emil, a határozati javaslat benyújtója ellen. Ebből az ügyből kifolyólag dr. Margulies most nyílt levelet intézett feljelentőikhez, a melyben újabb súlyos vádakat szór feljűk a nyilvánosság előtt. Nem kisebb vétséggel áll elő, mint azzal, hogy a Joint által rendelkezésre bocsátott 24800 dollárral nem fair módon számoltak el.

Ez természetesen megint új per és viszálykodás oka lesz. Közben a hitközségekben (Pozsony, Nyitra, Pöstyén, Kassa) dúl a harc. Olyan a helyzet most, mint a mikor Magyarország a hatvanas-hetvenes években fellángolt a kehillokban az orthodoxia és neologia közötti ellentét. Itt is ugylátszik évtizedek szükségeltetnek majd, míg kialakul a cseh-szlovák zsidóság zavaró káoszából

az életképes irányzat utja. Feltéve természetesen, hogy europai viharok nem fogják a köztársaság mai alapjait megrendíteni.

Rum és likőr gyártása vallástörvény szempontjából.

„Rituális szesztilalom“ és „Mire vigyázzunk a rum készítésénél“ címek alatt foglalkoztunk a „Zsidó Ujság“ 8. illetve 10. számában azzal a körülménnyel, hogy a mostani bőséges bortermelés következtében előállott a szesz és a szesztermékek használatánál rituális aggodalom. Minden törvényhű zsidó eddig skrupulus nélkül használt rumot, fogyasztott likőrt, barackpálinkát, mert gondolni sem kellett arra, hogy seprűszeszből készíthetők, tehát nészach gyanusok.

Erre vonatkozólag a következő levelet kaptuk:

Tisztelt Szerkesztőség!

A Zsidó Ujság cikkeivel kapcsolatban s reájuk való hivatkozással több városban a vallásos zsidók megkérdezték tőlem, a szeszszakmának régi emberétől, igaz-e, hogy most már nem szabad rumot venni akárhol, mert már törköly- és seprűszeszből készítik? E kérdésre a választ a Zsidó Ujság útján akarom megadni.

A törköly és a seprűszesz ugy készül, hogy a pálinkát felfinomítjuk 96 százalékra, de ha ebből rumot akarunk készíteni, úgy 50 százalékra, vagy alacsonyabb fokra kell leállítani, már pedig, ha ez megtörténik, a folyadék visszakapja a törköly- vagy seprű szagot. A rum vásárlásánál a ritualitás szempontjából arra kell tehát ügyelni, hogy ilyen szaga ne legyen és ha ez nincs, úgy minden aggodalom nélkül használható.

A Bónis József debreceni szaktársamnak a Zsidó Ujság 10. számában közölt fejtegetését az esszenciáról épen ezért nem tartom helytállónak. Mert ha már készítenek is ilyen szeszből esszenciát, úgy ez rögtön érezhető, mint a rumnál. Likőrnél egyáltalában nem lehet aggodalom,

mert a legcsekélyebb idegen szag élvezhetetlenné teszi és ezt egy gyáros se kockáztatja meg.

Kun Ignác
Kiskunfélegyháza.

A levélíró a kérdésnek azt az oldalát is érinti, hogy az esszenciából 1 dekát vesznek 1 literhez, oly csekély mennyiséget tehát, a mely elvész (בטל). Ilyen halachai dolgok fejtegetésére azonban csak főtisztázandó rabbijainkat és talmudtudósainkat tartjuk illetékeseknek.

A dolog érdemét illetőleg egy másik szakember így nyilatkozott: *seprűszesz rumgyártásra nem alkalmas*, igaza van tehát a cikkírónak, ellenben *likőrök, szilvórium* és *barackpálinkák* előállításához *igenis alkalmas*, itt tehát nagyon is helyénvaló az óvatosság.

A mosszuli zsidók.

Mosszul, mely hónapok óta a Népszövetségi Tanács politikájának központja, a régi Ninive egyik külvárosának romjain épült és kevert lakosságának meglehetősen tekintélyes része zsidó. A mosszuli zsidók állítólag az asszír királyok alatt Palesztinából bevándorolt zsidók lezarmazottjai és a török uralom idején más országgrészekből is tódultak zsidók Mosszulba. Jogi és politika helyzetük egyforma volt a többi törökországi zsidó helyzetével. Ez idő szerint a mosszuli (Irak) zsidó hitközség körülbelül 4000 lelket számlál, míg az egész mosszuli vilajetben hozzávetőleg 12000 zsidó él.

A zsidók külön városnegyedben laknak csak kevesen közülök költöztek még a háboru kitörése előtt más városrészekbe, leginkább a gazdag kereskedők, a kiknek élénk üzleti összeköttetések voltak Páris és Londonnal. A zsidó lakosság zöme azonban a legszűkösebb életviszonyok közt él. Tulnyomóan kiskereskedélemmel és kézműiparral foglalkoznak és összezsúfolva a szűk utcákban, mi összeköttetésben sincsenek a többi zsidó és nemzsidó világgal. A háboru előtt a zsidó lakosság egy része földmiveléssel és

HIREK.

(A pesti orth. rabbinátus) felkér benünket annak közlésére, hogy a chόμεc-eladási szerződésben feltüntetett erev-peszachi chόμεc határidő megbízhatatlan, mivel ez évenként és helyenként különböző. Mindenki helyesen cselekszik tehát, ha az erre vonatkozó pontos adatokat a helybeli illetékes rabbinátustól szerzi be.

Kérelem. Vonatkozással más helyen közzétett félelvi visszatekintésünkre, figyelmébe ajánljuk tisztelt hveinknek az ott foglaltakat és nagyon kérjük, hogy a mostani számkhoz mellékelt befizetési lapon sziveskedjenek az április elsején lejáró előfizetéseket azonnal megújítani mivel az előfizetés határideje Peszachra esik.

(A budapesti orth. hitközség)

13—15 éves tanulók részére jesiva-előkészítő kurzust tart fenn, melynek szakavatolt és lankadatlan szorgalmu vezetője Welz lankadallan tinnyi rabbi. Hogy mily fényes sikert eredményez ezen kurzus, erről újabb tanubizonyosságot tett a tegnap megtartott félelvi vizsga, mely a következő pensusra vonatkozott: *אין ברוח ה' אלהים* (aki tevékenykedik lábával, az a szombat nyugalom ellen vét,“ mennyivel inkább illik a mi esetünkre?)

Ha a minisztérium megkapja a két szakvéleményt, a neolog szakvéleményből megállapíthatja majd — az orthodox álláspont igazságát; az t. i., hogy a zsidóság valóságilag nem egységes. És így egész bátran úgy dönthet, hogy orth. hitközségekben az ifjuság számára a szombati leventegyakorlatozás lelkiismereti kényszer, s így homlokegyenest ellenkeznek az egész intézmény szellemével az erőszakolt, immel-ámmal végrehajtott testedzés. Neolog községekben ez nem jelent lelki kényszert, s így egész bátran és jó kedvvel folytathatják az erősítő tornát.

Naptár.

שבת פרשת ויקרא ה' ניסן
שבת kezdete (Bpest): 5 óra 45 p.
שבת kimenetele „ 6 „ 30 „
שבת הגדולה ה' ניסן
שבת kezdete (Bpest): 5 óra 55 p.
שבת kimenetele „ 6 óra 40 „
Vasárnap este: „Bedikasz chomec“.

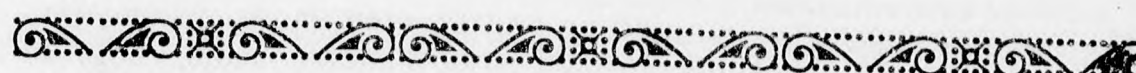
kertészkedéssel is foglalkozott, de a kurdok nagyon is gyakori támadásai folytán a földmivesek nagy része kénytelen volt gazdaságát eladni és a városba költözni. A zsidók jelenlegi gazdasági helyzetét jellemzi, hogy az egész mosszuli zsidó hitközségben csak egyetlen család van, a mely jómódonak mondható.

A zsidó kereskedők mi vagyonnal sem rendelkeznek, aminek következtében nagyon is korlátozt tőkével kénytelenek üzletüket folytatni. A zsidó kézművesek közt tulnyomó számban van ötvös és cipész.

A zsidók családi élete még ma is patriarkális jellegű. A család feje a legnagyobb tekintélynek örvend és minden tagja a családnak neki van alárendelve. A zsidó városrészben még török berendezésű zsidó kávéházak is vannak, melyekben a zsidók

napi foglalkozásuk után összejönnek. A mosszuli zsidók vallásos életéről mi különös említésre méltó sincs.

A régi zsinagóga már 720 éves és igen öreg szifré tórákkal rendelkezik. A mosszuli hitközségben még régi szokások tartották fenn magukat, amik bizonyítják, hogy már jóval a török uralom előtt telepedtek meg Mosszulban zsidók. A mosszuli zsidók külön politikai községet alkotnak és saját törvényszékük van, amely nemcsak vallási, de magánjogi ügyekben is ítélkezik. Minden pénteken jótékony adományokat gyűjtenek a zsidó negyedben, melyeket azután a hitközség a szegények támogatására fordít. A zsidó hitközség feje chacham basi (főrabbi,) aki a zsidó hitközség érdekeit kifelé, a hatóságok előtt is képviseli szükség esetén.

Leventegyakorlatozás szombaton.

A levente-oktatás kötelezővétele nyomán illetékes helyen egy adott esetből kifolyólag felmerült a kérdés: meg van-e engedve szombaton a leventegyakorlatozás? A minisztérium leíratot intézett a két izr. országos irodához s szakvéleményt kért. A neolog iroda a szeminárium útján, az orthodox iroda a hüdszentmihályi, pesti s vaci főrabbi által adatott véleményét. A neolog döntés szerint a leventegyakorlatok megengedhetők szombaton bizonyos kikötések mellett, az orthodox főrabbi azonban a teljes tilalom alapján állanak.

Nem ismerjük a szakvélemények indokolását, de nézetünk szerint az igazi szombati nyugalommal nem egyeztethető össze a leventegyakorlatozás. Mert a testi kultuszra, törvény által előírt eme ápolása nem eshetik „az ifjak kedvtelésből üzött ug-rándozásai“ (בחרוים הסתעננים בקשיחה אורח ש' א' ב) kategóriájába, ami meg van engedve. A tervszerű izomfejlesztés ugyan igen komoly munka, izzasztó tréning és így inkább a szombaton tilos izzasztás (לא תעמלון שבת קדש ענין חובים) fogalma alá tartozik.

Egyébként sem lehet kautelákhöz kötni az engedélyt, mert nem igen fogják megtartani az előírt feltételeket. Ilyen dolgot vagy meg kell engedni, vagy kategorikusan meg nem engedettnek nyilvánítani, mert különben — feltételes engedélyezés mellett — alkalmat adunk az avatatlanságnak s a felületességnek, (אין מותר דבר חמה, אין מותר דבר חמה) halacha kazuiszika feletti gonyolodásra.

(A nyiregyházi orth. hitközségből.) Lapunk 10-ik számában Schwarzc Ede ur az orth. országos képviselőtestület tagja, a munkácsi főrabbi látogatásával kapcsolatban Wider Solem rabbinak a hitközségben elfoglalt pozíciójáról cikket írt. E közleményre Friedmann Jakab ur hosszabb levélben reflektál. Levélben rámutat arra, hogy a vendégségben ott időzött munkácsi főrabbi azért hívatta fel Widder rabbit a „majre majrenü“ címmel, mert az ő édes apja זצ"ל, דברי תשובה híres szerzője, több rabbinikus kapacitással egyetértőleg ebbeli jogát elismerték.

(Talmud Tóra-vizsga Pápán.) Március 18-án, vagyis Adár hó 27-én folyt le a pápai „Écz Chajim Talmud-Tóra“ iskolájának felévi záró vizsgája. A növendékek két turnusban vizsgáltak és pedig délelőtt az első és második osztálybeliek, akiket Buschmann és Tauszig hitoktatók tanítottak, délután a harmadik osztálybeliek, akik Ungar melamed vezetése alatt állottak. A vizsgálóbizottság tagjai voltak: Hoffmann Hermann és Unger L. elismert talmud-tudósok, Pressburger Mihály dajon, valamint Fried és Steinberger gondnokok. Nemcsak a hallgatókat, de még a vizsgálóbizottság kiváló tudósait is meglepték a növendékek alapos tudására való precíz feleletei. A növendékek legtöbbje könyv nélkül is elmondta a vonatkozó talmudhelyeket és a kommentárokat, mint rási, tajszfesz stb. Az iskola nagyon derék munkát végzett, ami elsősorban a kitűnő oktatók érdeme.

(A Tomché Jesivósz Miskolcson.) Miskolcra jelentik a Zsidó Ujságnak: Tegnap tartotta alakuló gyűlést az Országos Tomché Jesivósz miskolci csoportja. A nemes, szent cél érdekében szép számmal gyűltek egybe és az összes megjelentek lelkes és együttes odaadással ajánlották fel munkálkodásukat. A jelenlevők mindannyian kötelező ígéretet tettek, hogy szíven fogják viselni a Tomché Jesivósz fejlődésének érdekét. Rövid eszmecsere után bevalasztották a vezetőségbe: Weisbrunn Lajos (elnök), Sprei Izidor (társelnök), Plattner Lajos (titkár), Berger Sámuel, Reiner Armin, Zuszmán Henrik, Klein Henrik és Schwarzer S.

(A Magyar Tudományos Akadémia és a Jeruzsálemi Egyetem.) Székely Béla a cionista „Zsidó Nemzeti Alap“ központi irodájának kiküldötte, a napokban Buda-

pesten járt és érintkezésbe lépett a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárával, dr. Balogh Jenő volt kultuszminiszterrel, hogy őt a Jeruzsálemi zsidó egyetemről stb. informálja. Ez utóbbira nem igen volt szükség, mert a főtitkár meglepő tájékozottságot tanúsított és közölte Székelyvel, hogy az Akadémia már egy idő óta csereviszonyban van a Jeruzsálemi egyetem könyvtárával s hogy valamennyi saját kiadványát, valamint a magyar klasszikusok műveit ajándékként juttatja el a Jeruzsálemi egyetemi könyvtárnak. — Itt megemlítjük, hogy az Akadémia igen meglepő hangú elismerőlevelét írt Avigdor Hamérnak, a Palesztinában élő zsidó költőnek (aki különben született magyar ember, Feuersteinnak hívták) és köszönését fejezte ki neki Madách „Ember tragédiájának“ mesteri heber fordítása miatt. — Mi ezt az egész hírt csak azért közöljük, mert dokumentálja a Magyar Tudományos Akadémia felekezeti elfogultságát, ami mindenkit nagy örömmel töltött el, egyébként pedig nyomatékosan hangsúlyozzuk, hogy magát a Jeruzsálemi „zsidó“ egyetemet, mint a tulzó szabad gondolkodás irányítóját és a vallástalanság terjesztőjét a vallásos zsidóságra nemcsak kártékony, de fölütte veszélyes intézetnek is tartjuk.

(Coolidge elnök a fajgyűlölet ellen.) Washingtonban a napokban nemzeti nevelésügyi értekezlet volt, melyet Coolidge elnök nyitott meg. Megnyitó beszédében nyomatékosan hangsúlyozta, hogy azok, akik fajvédelmi agitációt üznek és a fajgyűlöletet prédikálják, hazájuknak nemcsak nem használnak, de egyenesen ártanak is. Az ilyenek nem méltók arra, hogy akár belföldi alkalmazást, akár külföldi tekintve, vezető állásban legyenek.

(Magas kitüntetés.) Kevesen tudják, hogy a római legfelsőbb bíróságnak, quasi Olaszország Királyi Kuriájának elnöke — zsidó, akit Salomone Samuelnek hívnak. Mint most értesülünk, az olasz király a San Maurizio e Lazzaro rend tiszti keresztjét adományozta magas állásu hittestvérünknek. Egész Olaszországban csak 22 személy ennek a rendjének a birtokosa, ezek közt is néhányan a királyi családból.

(A megmenekesés Norvégiában.) Kopenhágából jelentik lapunknak: A norvég államtanács megígérte, hogy a rituális metszés elleni törvényjavaslatot vissza fogja vonni. Ezen örömdetes eredmény főleg Dr. Friediger, helybeli főrabbinak köszönhető. (Dr. Friediger budapesti származású.)

(A termés hiénái.) Ilyen címen írt igazító cikket a zsidók ellen Kádár Lehel és ezért kétheti fogházat kapott. Cikkében a zsidókat teszi felelőssé azért, mert a kereskedők összevásárolják a gabonát és felhajtják az árát. Pedig igaz van! Már Amos prófeta is mondja (8. 4.): „Halljátok azt, a kik hajhásszátok a szegények vagyonát, a kik mondják, mikor mulik el az ujhord, hogy összevásároljuk a gabonát... és még a hulladék gabonát is eladjuk; megesküdött az Ur! nem felejttem el összes cselekedeteiteket; hát ne rendüljön-e meg a föld miattuk?“ A prófeta szavait a talmud a buza-halmozókra és ár felhajtókra vonatkoztatja (אמר ה' ה' ופסקי שמים). Igaza van tehát a cikkírónak, mégis megérdemli a büntetést. „Mert ha ketten ugyanazt teszik, nem ugyanaz.“ A prófétában sir a lélek s javítani szeretne az állapotokon. Az igazító hirlapíró tudja, hogy az általa zsidó-bűnöknek kippellengérezett machinációk a mai gazdasági rendszer szükségesszerű következményei. Tudja, hogy a „termés hiénái“ megvannak még a zsidómentes Spanyolországban is és azért nem is sir benne a lélek eme állapotokon, inkább nevet azon, hogy sikerült egyet ütni a zsidókon. Ez alkalommal azonban nem sikerült.

כשר
orth. Pótkávé

Rádió pótkávé

a előírásoknak szigorú betartásával, tisztán nemesített cikóriából készül, kiváló minőségű és a legnagyobb rabbi-kapacitású nyilatkozata szerint — rituális szempontból — a legmegbízhatóbb orth. כשר של פסח gyártmány, mely minden más gyártmánnyal szemben előnybe helyezendő.

Megrendelhető: Paskusz Károly Csorna és az ORIENT pótkávégyár R-T. Rádió-pótkávé osztályánál, Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. szám.

(A kovnói zsidók katasztrófája.) A hatalmas árvíz, mely Litvánia fővárosában, Kovnóban pusztított, leginkább zsidóknak okozott helyrehozhatatlan kárt. Azt a városrészt t. i., mely a Memel és a Vilija folyók egyesülésénél terül el, leginkább zsidók lakják és sok száz zsidó házat a sző szoros értelmében elmostak a hullámok. Az „Ezra“ nevű egyesület, mely a felosztott zsidó hitközség helyébe lépett, a Joint európai ágazatához fordult sürgős segítségért, nemkülönben más külföldi zsidó szervezetekhez is.

(Zsidó mensa academica Romában.) Az olasz fővárosban a különböző külföldi egyetemokről kisorsult zsidó diákok részére mensát alapítottak.

(Felhívjuk a t. olvasóink figyelmét,) hogy Skrek Lipot orth. כשר szalámigyárában VII., (Dob-uca 27.) az idén is az összes כשר של פסח füstölt húsairól különlegességek kaphatók lesznek.

(Joint pénzügyi Nagyváradon.) A nagyvárad bankok, még a nagyobb szabásúak is, a nyújtott kölcsönök után 36 százalékos kamatot fizetnek maguknak, ami persze a leginkább hitelre szoruló kereskedelmet és ipart sújti leginkább. A nagyvárad zsidó kiskereskedők és iparosok ezért — mint tudósítónk írja — a Joint európai irodájához fordultak, alapítana Nagyváradon olcsó hitelt nyújtó pénzügyi intézetet, hogy őket a tönkremenéstől megmentsék. A Joint le is küldte Nagyváradra egyik megbízottját és az ügy kezd a megvalósulás stádiumába lépni. Egy millió lei alaptőkével pénzügyi intézet alakul, melyhez a Joint 75 százalékkal járul hozzá. Hasonló pénzügyi intézeteket tervez a Joint Szatmáron, Désen, Besztercén, Nagybanján és más, megszállt területen lévő városokban is.

(A lengyelországi inség és a zsidó kivándorlás.) A teljesen gazdaszertalan lengyelországi gazdasági helyzet mind tömegesebb kivándorlásra kényszeríti a kedvezőtlen viszonyok alatt leginkább szinylődő zsidóságot. Így most legutóbb is 420 kivándorló Délamerikába ment és legközelebb több százan Ausztriába emigrálnak. — Jellemző a leromlott gazdasági helyzetre, hogy míg tavaly még ötezer lengyel zsidó akadt, aki peszach előtt kirándulást

tett Palesztinába, ez idén csak egyetlen ilyen turista jelentkezett.

(Általános sztrajk valamennyi román egyetemen.) Mint Bukarestből jelentik, az e napokban gyűlést tartott antiszemita diákság elhatározta az ország valamennyi egyetemére és főiskolájára kiterjedő általános sztrajkot, mert követeléseit, ezek közt a numerus klausus életbeléptetésére vonatkozót is, nem teljesítették. Mint hírlík, tervben van valamennyi egyetem bezárása.

(Egy fajvédő vezér curriculum vitae-jéből.) Augsburgban, Németországban, egy polgári gyűlés alkalmával történt, hogy egy Ringler János nevű fajvédő-vezér is szónokolni kezdett. A közönség csakhamar megelégtelt a szónok élesen antiszemita kirolanásait, de a fajvédő-vezér csak akkor állt el a szótól, mikor a gyűlés elnöke a következő kérdéssel és felelettel fordult a jelenlevőkhöz: — Tudjátok-e, kicsoda tulajdonképpen ez a Ringler János? A világháború alatt a német hadseregéből dezertált, német megszállt területen a franciáknak teljesített szolgálatot és csak nemrég került ki a fegyházból, ahol két évi büntetését ülte le. — A leplezés után persze, hogy kámforra változott a jeles fajvédő ur.

(Antiszemita hiénák.) Erfurtból érkezett sürgöny jelenti, hogy három szentségtörő fiatal ember március hó 13-án éjjel belopódzott az ottani zsidó-temetőbe és meggyalázták a sírokat. Egy arra vetődött őrmester megzavarta munkájukban a gonosztevőket, a mire azok megfutamodtak, de az őrmester utánuk lőtt és golyója meg is sebesítette az emberi hiénák egyikét, — tisztviselők voltak. — kettőt az alávaló gonosztevők közül sikerült elfogni.

(Amici d' Israele.) Ilyen néven, (magyarul: Izrael barátjai) Romában katolikus emberek együletet alapítottak, amelynek célja, hogy a katolikus világban barátságos hangulatot teremtsen a zsidók iránt. Az új társaság főtitkára, monsignore dr. Asseldonk kijelentette, hogy az egy-

Orth של פסח
Ceres
a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható
HUTTER JÓZSEF
szappan- gyár
OLAJIPAR részvény- társaság
Bpest, Erzsébet-körút 6.

let minden tértitő szándékot kikapcsol.

(Gyászbesz.) Ezrekre menő embertömeg kísérte a hirtelen elhunyt dr. Fischer Lajos orvos koporsóját március 16-án. A megboldogult a neolog hitközség választmányi tagja volt és jószívűsége miatt a Józsefváros szegény zsidósága körében igen nagy szeretetnek örvendett. Az orth Bikkur Cholim-egylet belegeit is kezelte. Mint hozzánk intézett és más helyen említett levelében írja, a Zsidó Ujságnak barátja és tisztelője volt.

(A palesztinai orthodoxia jogainak biztosítása.) Lapunk más helyén közzétett Palesztinai levelelünkől függetlenül kapjuk Jeruzsálemi tudósítónktól az örömdetes hírt, hogy a palesztinai orth. zsidóságnak a hitéletre vonatkozó jogai elismertettek és immár biztosítottak látszanak. Az Agudasz Jisroél világszervezetnek elnökét, dr. Kohn Pinkást t. i. lord Plumer, Palesztina főkormányzója, kihallgatáson fogadta. A kihallgatás folyamán dr. Kohn követelte, hogy a (tudvalevőleg magyarországi származású) Rabbi Chajim Sounefeld főrabbi vezetése alatt lévő palesztinai orthodox zsidóság a nevelésügy, a sechita és a temetésre vonatkozó ügyekben autonómiát kapjon. Plumer főkormányzó erre kijelentette, hogy az orth. zsidóság jogai a legközelebb kiherdetésre kerülő hitközségi rendtartásban teljes mértékben méltánylást nertek és így biztosítottak látszanak. — Dr. Kohnt a főkormányzón kívül még kihallgatáson fogadta sir Storss Ronald, Jeruzsálem kormányzója és Bentvich Norman fő-államügyész is.

Zsidó szertartási cikkek

templomi aranyhimzések, héber, magyar és német nyelvű zsidó irodalmi könyvek nagy raktára. Olcsó árak, előzékeny kiszolgálás!

Neumann Benő, könyvkereskedése Budapest, VI., Király-u. 8.

(R. Gawriel Hunwald elhunyt.) Ros chodes Niszan napján lehelte ki tiszta jelkét 78 éves korban a pesti zsidó körökben általánosan reb Gawriel Hunwald bácsi név alatt ismert és tisztelt patriarcha. Fiatalkorában a híres pozsonyi jeszode-tóra-iskolában készítette elő az ifjúságot a jesivának; és így egy egész generációnak lett tanítómestere a vallásosságban és talmudtudásban. Később mint kereskedő mintaképe volt a becületes munkásságnak és csak élete utolsó szakában, egy pár évtizeddel ezelőtt, került Budapestre, hol mély tudása, puritán jelleme, szerény modora és páratlan vallásossága által vivta ki magának az orthodox hitközségen kívül álló legszélesebb zsidó társadalom szerető megbecsülését. Óriási tömeg kísérte utolsó útjára, az orth. zsidó új temető halottas házába, hol Sussmann Viktor rabbi könnyekig ható beszédében bucsuztatta a nagy תלמיד חכם לר. ובראש הדינים הקרובים עולה לר. kiindulva ecsetelte életét, munkásságát, erényeit és kimagasló egyéniségét, mely szent, tiszta áldozat volt az Urnak. — תנח"ך.

(Uj orth. ifjúsági egyesület.) Mint Nyír-bátorról nekünk írják, ott „Chevra Tiferesz Bachurim“ névvel 60 tagu új zsidó ifjúsági egyesület alakult. Az egyesület elnöke és védnöke Teitelbaum Naftáli fő-rabbi, előjárósága pedig a következő: elnök lett Mandel Géza, gondnok Weisz Sándor, pénztáros Weisz Andor, ellenőr Kellner Béla, jegyzők lettek: Müller Ferenc és Blum Miklós.

(Azon iskolafentartó orth. hitközségek.) melyek anyagi erő hiányában kénytelenek voltak a mulhatatlanul szükséges iskola, vagy tanítói lakás építkezését elhalasztani, sürgősen jelentsék ezt az Orth. Központi Irodának.

Családi hírek.

Berla Pirit (Békéscsaba) eljegyezte Heimlich Mór (Kémece). (Minden külön értesítés helyett.)

Sauerweig Gizikét, Sauerweig Jónás ruhagyároskereskedő és neje leányát eljegyezte Bohrer Simon, Bohrer Testvérek cég belfagya. (Minden külön értesítés helyett.)

A szerkesztő betegsége folytán szerkesztésért felelős: Groszberg Jenő.

Szerkesztői üzenetek.

J. S. tiszafüred: Még nem jelent meg. — Hirsch H. Félegyháza. Jelenleg nem aktuális majd az iskola év kezdetén szíveskedjék érdeklődni. P. Mezőcsát. Kérjük szíves elnézését tudósításának le nem közléséért. Levele késve érkezett Hirdetésének egyszeri közzététele mérsékelten 50.000 K. — I. G. Szendrő. Az idei érvesszachkor körülbelül 9 óra reggelig szabad a chomec élvezete és körülbelül negyed 11-ig a chomec eladása. — Singer S. Tab. Nem selpeszach csokoládét nem szabad Peszachkor árusítani, sőt helyes cselekedet azt a chomecba cladni. — Schwarz V. Tiszabезд. Megkaptuk. Többeknek a következő alkalommal.

Pályázat.

A bárándi orth. hitközség keres azonnali belépésre metszőt bizonyítványokkal ellátva, lehetőleg fiatal házast, kis családdal.

BARBIEN illatos késnélkli Borotválópor

mindenkit meghódított Szállítás postacsomagokban
Barbien V. gypar, Budapest, Nagydíófa-ucca 5.

A budapesti autonom orthodox izraelita hitközség közleményei.

Hitközség irodahelyisége: VII., DOB-u. 35 Községháza).

Hitközségünk rabbiságának felügyelete alatt állanak:

Hitközségi mészárszések.	2. V., Sólom-utca 24.
1. II., Margit-körut 7.	3. VII., Dob-utca 35.
2. V., Sólom-utca 24.	4. VII., Hernád-utca 16.
3. VI. Szerecson-utca 13.	5. VIII., Magdolna-utca 29.
4. VII., Wesselényi-utca 15.	6. IX., Tompa-utca 17/a.
5. VII., Kertész-utca 35.	
6. VII., Hernád-utca 16.	Hitközségi tejelárusítás.
7. VIII., Magdolna-utca 29.	1. V., Sólom-utca 24.
8. IX., Tompa-utca 17/a.	2. VII., Dob-utca 35.

Hitközségi baromfivágóhelyek.

- II., Margit-körut 7.

Hitközségi intézmények.

Rituális fürdők. (Mikwa)

- Ráczfürdő: I., Hadnagy-utca 8-10
- Köruti fürdő: VII., Erzsébet-körut 49.
- VIII., Magdolna-utca 29.

Templomok.

- III., Zsigmond-utca 74.
- VII., Kazinczy-utca 29-31.
- VII., Király-utca 1.
- IX., Tompa-utca 17/a.

Hajszálakat hölgyek arcáról, karjáról végleg kurtja felelősséggel

Pollák Sarolta

Andrássy-ut 38. II. e. „MIRACSB“ hajlékváltó szalon
Szépségápolás. Szemölcsirtás.

Bosztanai.

Történelmi regény Irta: Dr. Lehmann M. — Fordította: Eickstein Jenő.

(22. folytatás.)*

„Irtsd ki őket, uram,“ kiáltá Modestus. „Nincsen ennél I-tennek tetszősebb cselekedet a világon!“

Még mindig nem tudta elhatározni magát Heraclius, hogy esküjét megszegje.

A papok ekkor egy remetét vezettek elébe, ki hosszú ideig Arábiában élt. Mohamed hívei kergették őt el remeteségéből. A férfi állati bőrből volt burkolva, melyet egy bőrvő tartott össze a derekán. Hosszu fehér szakáll a mellét verte, úgy, hogy az aggastyán megjelenése tiszteletet parancsoló benyomást tett. Ehhez járult még az is, hogy szemét megvakították, egy fiatal gyerek vezette. E férfi az arabok iránti gyűlölettel és félelemtől eltelve folyton így kiáltott: „Örizzedjete a körülmetéltéktől. A körülmetélt nép a császárságtól el fogja szakítani a legszébb tartományait és sok országot fog eltéríteni a keresztőtől!“ Az elmúlt évek fájdalmait, a magányából való kiűzetés eszelőssé tették a külvilágban nyílt tekintettel megáldott férfit, úgy, hogy folyton csak a fenti szavakat ismételte, mást nem beszélt. Ezen embert vezettette Modestus patriarcha a király elé, aki előtt a remete szüntelenül ismételte jövendöléseit. Heraclius a remete által említett körülmetélt nép alatt a zsidókat értette és ebbeni hitét Modestus patriarcha is megerősítette, míg az egykori remete ezalatt Mohamednek szintén körülmetélt híveit értette. Heraclius azt vélte, hogy egy szentnek jóslását hallja. Ezen perctől fogva szívét eltöltötte a zsidóktól való félelem. Engedett a papok unszolásának és megengedte katonáinak, hogy a zsidókat megrohanhatják, meggyilkolhatják és házaikat kirabolhatják.

Mily nyomort hozott a király hit-szegése népünk fiaira és leányaira! Borzasztó gyilkolás vette kezdetét.

Jeruzsálemben, Hebronban, Tibériában, Janinában, Sichemben, Nazaretben ártatlan emberek ezreit mészárolták le. Sokan megfutottak és a hegyek közé rejtöztek, mások Egyiptomba menekültek. Benjámin fiatal barátja kíséretében Tibériásba sietett, hogy feleségét és gyerekeit biztonságba helyezze. Nem vett magának sok időt, hogy nagy vagyonát megmenthesse, csak néhány értékes tárgyat vett magához. Majd Benjámin és családja, szintugy Bosztanai és Achai elmenekültek és szerencsésen eljutottak az egyiptomi Alexandriába. Benjámin itt állandóan telepedett. Bosztanainak pedig, aki itt Mohamednek egyre jobban terjedő tanairól értesült, eszébe jutottak nagyatyjának szavai, hogy a zsidó hagyományok szerint Jismoelnek nagy szerepe jut a világtörténelemben és elhatározta, hogy személyesen fogja megismerni azon férfit, aki I-ten prófétájának adja ki magát. Tehát Achai barátjával a szuezi földszoroson át az arabiai félsziget felé vette útját.

XIX.

Mióta Kosroes Bostanai halálos ítéletét aláírta, oda volt a nyugalma. Nehéz álmok kinozták minden éjszaka. Dávid király gyakran megjelent álmában, kezében fenyegetően tartva ellene a bárdot. Napról napra pedig Kafnai szavai csendültek meg füleiben. Tudd meg király, hogy Bosztanai halálos ítéletével a sajátodét is aláírtad. Dávid király meg fogja menteni utolsó unokáját és boszut fog rajtad állani“ Kosroes buskomor lett és környezetének kellett miatta szenvedni. Sokkal kegyetlenebb lett, mint azelőtt. Fiának, Siruénak nem szabadott előtte megjelenni. Az egyedüli, ki homlokának ráncait — ha csak rövid időre is — eloszlathatta. Sehrin királynő volt Midőn a Róma elleni háború kedvezőtlen fordulatot vett, Kosroes nem mert seregének élére állni. A halál jebegett folyton szemei előtt és azt hitte, hogy az ellenség legelső nyila őt fogja találni. Már ezáltal is meg-

lehető hátrányban volt Heraclius-sal szemben, mert a császár seregének élén harcolt, a háború összes viszontagságait közönséges katonamódjára viselte, miáltal katonáit a legnagyobb vitézségre tüzelte.

A következő évben Heraclius ismét betört a perzsa birodalomba. Mialatt a római császár Perzsiában már-már sok ízben harcolt szerencsésen, a perzsa hadsereg fővárosát elfoglalta. Kosreos összes erejének felhajtásával három rettenetes hadsereget szerelt fel. Az első sereg 50.000 kipróbált harcosból állt, melyek mindegyike arany kopját hordott. Ez harcoljon Heraclius ellen. A második sereg feladata az volt, hogy elpusztítsa a császár testvére Teodor parancsnoksága alatt álló hadsereget. A harmadik hadseregnek a hős Sabar vezérlete alatt Konstantinápoly meghódítása volt a célja. Ezen utolsó sereghez csatlakozott az avarok királya 80.000 harcosal, akik között gepidák, oroszok és bulgárok is voltak. Az avarok és perzsák egyesült hadserege Konstantinápoly ellen vonult és elpusztította annak külvárosait, Perát és Galatát. A római patriciusok kivonultak, hogy megvásárolják az avarok elvonulását, de az avarok királya ingükre vetköztette le és így küldte őket a városba vissza. E vesztélyben Heraclius 12.000 páncélos katonát küldött fővárosának segítségére. Konstantinápoly lakossága újra bátorságot merített és nagy vitézséggel tüzet és nagy köveket hajított a rohamozók ellen és visszavonulásra kényszerítette az ellenséget. Midőn az avarok hajóhadát a fekete tengerben megsemmisítették, az avar király visszavonult, Sabarra és a Perzsákra hagyva a római főváros meghódítását.

Heraclius közben nagy ügyességgel arra törekedett, hogy a perzsa királyban hadvezére ellen bizalmatlanságot ébresszen. Ez sikerült is neki, Kosroes léprement és alparancsnokának, Cadriganak, titkos parancsnokának titkos parancsot küldött, miszerint az Sarbar fejét minél hamarabb Destagerdbe küldje.

(Folytatása következik.)

* Ujjonnan belépő előfizetőknek a regény eddigi folytatásait kívánatra ingyen és bérmentve megküldjük.

Rejtvény.

Jungreis Abraham, Csenger.
לעה זעהר 13 ביכל 41 סדר 6ים 7דור 8קע 9תור
10י ו11ד 12נה 13.

Minden szó elé tesszünk egy-egy betűt és akkor a következő jelentések állnak elő:
1. téglá 2. gögős, 3. templom 4. törvény 5. tisztelget 6. fokhagyma 7. hatalmas 8. egy bibliai súlymérték 9. faág 10. kapocs 11. visszhang 12. asztalos 13. Rasi szerint: öszvér, Onkelos szerint: fhös.

Előfizetőknek keddig beküldött megfejtéseit közöljük jövő számunkban.

Orth. כשר של פסח
fűszerárak, cukorka, csokoládé, elsőrendű bor és szilvórium, maccesz és maczeliszt mindenkor a legolcsóbb árban kapható.

Katz M. Rombach-ucca 3.
Rendeléseket házhöz szállítok.

Aut. orth. izr. hitközség rabbisága felügyelete alatt

Sel Peszach

pörkölés és őrlés kizárólag
Grünwald pörköldében
IX. Gyep. utca 26. Tel: J. 23-80.

שיביה גרינדונג אין אטש

איך האבע מיר צור הייליגען אויפנאבע גע-
מאכט. לעת זקנתי בכל כחי מתאסין צו זיין,
להרבין תורה בישראל מש בחורי חמד צו
לערינען פלייסן יומם ולילה. היער איזט ביה
דיא געאייגענטסטע געלענענדיג. ריינעס גע-
וונדעט קלימא. בילליג קווארטיר, אונד ווער-
דע בעהודות איינע מענוא אויפשטעללען, ווע
דיא בעסטע קאסט פיר זעהר וועניג געלד בע-
זאגט ווירד אונד איך פאן מייער געמיידע אמש
אונד בעצירק אונטערשטיצט ווירד. דאהער
בהורים פאן בעסטערן הייזערן אונד איך אונ-
בעמיטעלשטע זאללען זיך צור צייט מעלדען.
דיא איך נור 30 בחורים אננעהמע. דיא אבער
בייא מיר אין ערסטער ריידע מוסר וירארט
שמים, אונד פלייסן דיא שיעורים שארף לער-
נען מיסטען, ותי יהי בעורינו פה אמש לסי
ויקהל משה-אלה סקודי תרפיו לסיק.
הקי שמעון בהגמרהי קרויס ווללהיה
אנדקיק אמש והגליל יעיא.

Krausz Simon ker. főrabbi
Ács, Komárom m.

Hirdessünk
„Zsidó Ujság“-ban,

Stühmer-féle csokoládé
Orth. כשר של פסח
A budapesti aut. orth. rabbinatus felügyelete alatt. — Kapható minden jobb fűszer-, esemege- és cukorka-üzletben. Viszont-eladók az eredeti hecsher másolatát kapják.
Gyár: VIII., Szenikirályi-ucca 8. szám.

WEISZ MÓR
„MICHJO“ orthodox כשר „MICHJO“
keksz-, kétszerült- és teastifemény-gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22 szám.
Telefon: J. 123-65.
תחת השגחת בית דין צדק דמהל יראים בודאפעסט.
Vidéki rendelések minden mennyiségben azonnal eszközöltetnek.

ORTH. כשר של פסח
fűszerárak és baromfi orth. hitközségi felügyelet alatt, valamint orth. hitközségünk macsoz elárúsító helye. Legolcsóbb árak! Megrendeléseket házhöz szállítok.
Ehrenfreund Éliás Wesselényi-ut 18
Telefonhívó J. 74-88.

CUKOR של פסח
A Selypi Cukorgyár R. - T., Selyp,
Silberstein Józsa főrabbi ur שליטתא felügyelete mellett, a magyarországi aut orth. izr. hitfelekeset rendelkezéire ezidén ismét gyárt
husvétli kocka- és süvegucukrot.
Felvilágosítást a husvétli cukor eladási és szállítási feltételeiről nevezett gyár központi irodája ad:
Budapest. V. ker., Árpád-ucca 7. szám.

Teljesen elkülönített osztály
Szigoruan כשר של פסח összes fűszerárak, különféle borok, szilvórium, borecet, ételolaj, kókuszvaj, valamint orth hitközségünk általi מצות és macceszliszt hitközségi árban kapható. — Megrendeléseket házhöz szállítok. — Vidéki rendelések postán eszközöltetnek.
Steinmetz Manó Budapest, Klauzál-u. 20

A régi Blau vezet!

Orth. כשר של פסח
borokban, minőségben és árban.
Kittünő zamatu 10 fokos Fehér Asztali bor 12.000 korona.
Prima édeskés Egri vörös bor 14.000 korona
Azonkívül Hegyaljai borok, Szilvórium, Borecet, Borst.
Hitközségi alkalmazottaknak 10% árengedmény.
Blau Miksa borkereskedő
Budapest, VII. Dob ucca 32. sz.

Orth. כשר של פסח

Szalámi - különlegességet és kolbászárut gyárt ez idén is

Rebenwurz
Salamon és Izidor
Budapest, Laudon-ucca 3/b.

Orth. כשר cégek Budapesten:

Fűszerkereskedők:

Orth. כשר של פסח
Fűszerárak, borok, szilvórium, paradicsom, lekvár, szilva, burgonyaliszt, ecetsav, csokoládé, cukorkák, sütemény, kókuszvaj, כשר szappan, stb. Legrégibb és általánosan elismert megbízható beszerzési forrása.

Schlanger Bertalan
Paulay Ede-ucca 16 (volt Szerencsen-ucca), Telefon: 126-72. Eladás nagyban és kicsinyben. Megrendeléseket pontosan eszközölök. Megbízhatóságomról referenciákat a helyi orth. főrabbi nyújt. — Egész éven át כשר sajt és vaj állandóan kapható.

Papper Dezsó
orth. כשר של פסח

fűszerárak, csokoládé, kókuszvaj, szappan, כשר paradicsom, káposzta, ecetsav, burgonyaliszt, szilva, lekvár, bor, szilvórium, üveges esemegeolaj legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási forrása
Dob-u. 19.
Vidéki megrendelések posta útján eszközöltetnek. Egész éven át כשר sajt, vaj, turó legfinomabb minőségben kapható.

orth. כשר של פסח

fűszerárak, valamint hitközségünk általi Maccesz és Macceszliszt elárúsítóhelyen legolcsóbb árban kapható
Fischier Gyula
Klauzál-tér 14. szám.
Maceszt és minden fűszerárut házhöz szállítok.

orth. כשר של פסח

fűszerárak, csokoládé, káposzta, ecetsav, szilva, kókuszvaj, כשר szappan, hitközségünk általi Maccesz-árúsítás. Megrendeléseket házhöz szállítok.
Grünfeld J., Kazár-u 7.

orth. כשר של פסח

fűszerárak, valamint hitközségünk általi Macesz és Macceszliszt elárúsítóhelyen legolcsóbb árban kapható
Muncsik Gyulánál
Kazinczy-ucca 38. Dob-ucca sarok.
Megrendeléseket házhöz szállítok.

Elkülönített helyiség.

Orth. כשר של פסח
fűszerárak, szilvórium, törköly, páksi és hegyaljai borok „Neugewürtz“-féle borpincéből legolcsóbban beszerezhetők GUTLOHN ZSIGMOND Paulai Ede-u. 28. sz. (volt Szerencsen-u.)
Rendeléseket házhöz szállítok.

Orth. Rabbinatusfelügyelete alatt

Baromfi és saját olvasztásu כשר sajt libaszirra kerülök b. rendelését feladni, melyet napi áron házhöz szállítunk.
BÜCHLER ÉS SZÁNTÓ
BUDAPEST, VII. Klauzál-u. 34. sz.

MAYER LIPÓT
VII. Dob-u. 24. Kazinczy-u. sarok
orth. כשר של פסח fűszerárak

nagyban és kicsinyben legolcsóbb árban kaphatók. Megrendelések telefonon is eszközölhetők. J. 123-84. Az árut házhöz szállítjuk.

Orth. כשר של פסח
fűszerárak és borok, orth. hitközségi macesz és tej elárúsítás. Általánosan elismert és legmegbízhatóbb bevásárlási forrása.
Wächter Márton
Budapest, VIII., Népszínház ucca 45. Telefon J. 24-85.
Megrendeléseket házhöz szállítok.

Vendéglők:

Értesitem a n. é. fűrdőközönséget, hogy
כשר ארטה vendéglő-
met Hévízfűrdőn
Keszthely mellett, f. évi május elején megnyitóm.
Siern Adolf vendéglős.

FRÄNKEL-féle
orth. כשר buffet és étterem

reggeli, uzsonna, ebéd, vacsora, a legízletesebb hazikoszt és süteménykülönlegességek.
Előfizetőknek étlap szerint a legmértékeltbb árban.
Budapest, VII., Rombach ucca 12.
Telefon: József 123-07.

Orth. כשר étkezde

Negytagos ebéd 20.000 K.
Ugyanitt egy különbejáratu uccai szoba 3 személy részére azonnal kiadó.
RAPAPORT IZSÁK, Király-u. 8. I. 41.

Orth. כשר של פסח

garantált jöminőségű tejtermékek legolcsóbb forrása. — Ugyanott meleg reggeli, uzsonna, vacsora és az összes hozzávaló legízletesebb sütemények.
Altmann Sámuel,
Dob-ucca 28.
Borkereskedők.

Finom fehér asztali és tokaji borok, prima szilvórium legolcsóbban kaphatók.

Kiss Adolf borkereskedőnél, Rombach-u. 5.
Pincehelyiség a Rombach-templom mellett.
10 üveg vételénél házhöz szállítva. —
Viszontelárúsítóknak árkedvezmény.

UJ BORPINCE !!

Orth. כשר של פסח, kütünő hegyaljai és asztali, fehér és vörös borok legolcsóbb árban kaphatók.
Geczowits Vilmos Klauzál-tér 16.

Kütünő orth. כשר של פסח bor literje 9000 koronától/feljebb, valamint a legfinomabb כשר szilvórium, törköly, cognac és seprupálinka kapható a legolcsóbb árban

Büchlernél, Kisdíófa ucca 5.

Orth. bor של פסח

Kizárólag legfinomabb fajborok, ugyszintén hegyaljai szomorodni borok
dus választékban, továbbá prima szilvórium, törköly és seprupálinka
a legolcsóbb árban. — Kivánatra házhöz is szállítok.

Fisch Jakob
VI. Vasváry Pál u. 5.

(Saszchevra Talmud egyet házban.)
Alapított: 1901 évben.

Orth. כשר של פסח
Burgonyaliszt, kakao, ecetsav, szilva, szappan, paradicsom, porcukor, csokoládé, maccesz és macceszliszt összes fűszerárak a legolcsóbb gyári árban kaphatók.

AMSZEL SIMON,
VII., Dob-ucca 28.

Általánosan elismert! Referenciát a helybeli orthodox főrabbi nyújt. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.
Orth. כשר של פסח

Tauber-penzió

ORTH. כשר

ABBÁZIA

központjában — Lederer-penzióval szemben negyvenöt kényelmes szobával

megnyilt

Exen penziómat is ugyanoly szellemenben fogom vezetni, mint az 8 év óta Siófokon **fennálló** ily üzletemet. — Üzletemben működő felügyelő és metsző 3 neves orth. rabbi kabolójával rendelkezik. Szíves pártfogást kér

Tauber - Penzió
SIÓFOK — ABBÁZIA
Tulajdonos: Mandl Márton.

Tisztelettel értesítjük vevőinket, hogy megkezdjük a pesti orth. rabbinátus hechsereivel ellátott **של פסח** KOKUSZ - SZAPPAN gyártását. Kérjük szíves megrendeléseiket mielőbb hozzánk juttatni. Tisztelettel Hungária vegyészeti gyár, Budapest IX. ker., Páva-ucca. 7.

Jüdische Presse

Wien II., Leopoldg. 26. Deutschsprachiges Organ für die Intelligenz in Bratislava Turnergasse 14.
ressen des orthodoxen Judentums. Abonnementspreis pro Jahr ung. K 140.000 Ung. Postsparkassenkonto Nr. 50.170.

Fa- és szénkereskedés
[Jégkereskedés, kosárfontóda.]
Klein Márton
Budapest, VII., Rombach-ucca. 11.
Elsőrendű porosz szén . 96.000 K
Elsőrendű száraz tűzifa 70.000 K
Legkisebb tétel is ingyen házhoz szállítva
Szíveskedjék próbarendelést csinálni.

Neumoderne
Zwirn-Atlasz, Kameelhaar, Zsione, Seidenseitel zum kämmen, Pell und Haarperücken, wie auch Reparaturen zu billigsten Preisen bei Roza Löwinger, Budapest, VII. Dob-u. 24 I. 24.

Orth. כשר VELENCE-LIDO Orth. כשר

Kirschbaum-Penzió
:: Villa-Margherita ::
szép fekvés. — Modern berendezés. — vizszolgáltatással és központi fűtéssel ellátva. — Közvetlen gondola-bejárat a házhoz. — Magyar és bécsi konyha.
Felvilágosítással szolgál: tisztelendő WACHSBERGER D. rabbi az orth. hitközségnek Fiumén.

Sirkövek
מצבות
Adler J. sirkórártárban
Budapest, VII., Károly-körút 7
Szombat és ünnepnap zárva.

Rézágy 1.200.000 K
Összesukó ágy 280.000
Sodronyágybetét 220.000
Gyermekágyak, vasutórok, mosdók, afrikamatracok olcsón
Somogyi és társa
Budapest, VII., Holló-ucca 1. sz.
javításokat vállalunk.
Szombat és ünnepnap zárva.

Hauson-féle lakástakarítási vállalat
Dob-u. 34. I. em. Telefon: J. 126-76.
Vállal lakástakarítást, ablaktisztítást, padlóbeürítést, fűregisztát.
Továbbá üzletek, irodák, klubok, szállodák, kórházak állandó rendbentartását legolcsóbb árban — Szombaton zárva — Alapított 1900-ban.

Ezüst evőeszközök, díszítágyak, gyertyatartók, Menorék כלי קודש
Kli duo válogatásban gyári árban kaphatók.
SONLEIFER EZÜSTÁRU GYÁR
II., KAZINCZY UCCA 14.
TELEFON: JÓZSEF 185-29.

הגדה של פסח
ára darabonként
4000 korona.
Dr. Guttman Simon magyar fordításával és kottával ellátva darabonként
10.000 korona
Chamecz-szerződés
a budapesti orthodox rabbiág által jóváhagyott szöveggel:
10 drb. K 5000
Szállítás utánvét mellett. Viszonteladónak 25% engedmény.
KATZBURG TESTVÉREK
KÖNYVNYOMDÁJA
Budapest, Akácfa-u. 45.

Butorolcsóság
Egyszerű és műbutorokban hálók, ebek, szalóngarnitúrák, matracok, sezlónok, konyhaberendezés.
RÉSZLETRE IS!
Klein D. Kisdiófa-u. 16.

Apróhirdetés.
Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 1800, vastagon szedett betűkből 3200 korona. Állástkeresőknek 1000. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip-utca 10. Jelí-gés levelek kettős borítékban ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.
KIMONDOTT intelligens, művelt, egy zsidó-ban, mint világiakban, zsidó dinasztia leszármazottja, nagy rabbi unokája nőszülné, esetleg benőszülné. Hozzá hasonló, jobb-módu, előkelően nevelt izr. leányt venne feleségül. Teljes című leveleket „Zsidó-herceg” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

ÜGYNÖK szorgalmas, keres vallásos zsidó nőt, üzlettel, lakással, foglalkozással, 40-55 év körül. Cím vidékinek. Szercesen u. 11. I. 18. Friedmann urnál.
FELTÜNŐ szép, orth. nevelésű hugomat férjhez adnám intelligens szigorúan vallásos emberhez, kinek megfelelő egzisztenciája van. Bővebbet levélileg. Ajánlatok kettős borítékban „Mazel” jeligére a kiadóba küldendők.

HÁZASSÁG céljából megismerkedne fiatal borkereskedő esinos, intelligens, vallásosan nevelt urilánnyal, esetleg benőszülné hasonló szakmába. Hozzáartozók teljes című leveleit „Komoly” jeligére a kiadóhivatalba kér. Discretio biztosítva.
NŐSÜLNÉ önálló 28 éves, vallásos kereskedő, megfelelő hozománnyal. „Jóvá” jeligére a Zsidó Újság kiadóhivatalba.
HÁZASSÁGOT közvetít, a legelőkelőbb orth. zsidó családoknál bevezetve, előnyös feltételek mellett. Benedikt Jenő. Székesfehérvár.

Állást keres.
KÖNYVELÉSHEZ értő, borszakmában jártas fiatalember vállalna mindenféle szakmában irodai, vagy hasonló munkát. Ajánlatok „Szombatot tartó” jeligére a kiadóba kéretnek.
HOSSZU gyakorlattal intelligens, fiatal urinő, ki gyors-, gépirás és könyvelésben jártas, bármily irodai alkalmazást vállal. Leveleket „Gyakorlott” jeligére a kiadóba kér.
ELSŐRENDŰ fehérnemű varrónő munkát vállal. — Tanít fehérnemű szabást, varrást hozott anyagból. — Jósika-u. 10. IV. 38.

Külföntéle.
ORTH. CSALÁDNÁL fiatal fix vagy leány lakást kaphat olcsó áron. Esetleg kosztot is. Moskovitz Jakabné VII. Jósika-u. 10. IV. 38.

ÖZVEGY uriaszony elvállal 3-4 fiatal embert kvartélyra, esetleg kosztra is. Schwarzné, Hájós-ucca 26.
VALLÁSOS orth. izr. családoknál bejáratos schadchenok adják le címüket „Emesz” jelige alatt a kiadóhivatalba.